

ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ (ЕФРР)

Европейският фонд за регионално развитие (ЕФРР) е един от основните финансови инструменти на европейската политика на сближаване. Предназначението му е да спомага за смекчаване на различията в степента на развитие на европейските региони и да намалява изоставането в развитието на най-необлагодетелстваните региони. Особено внимание се отделя на регионите, които са засегнати от тежки и постоянни неблагоприятни природни или демографски условия, като най-северните региони, които са с много ниска гъстота на населението, и островните, трансграничните и планинските региони.

ПРАВНО ОСНОВАНИЕ

Членове 174—178 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС).

Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета.

Регламент (ЕС) № 1301/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. относно Европейския фонд за регионално развитие и специални разпоредби по отношение на целта „Инвестиции за растеж и работни места“, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1080/2006.

ЦЕЛИ

Съгласно член 176 от ДФЕС ЕФРР е предназначен да подпомага преодоляването на основните различия между регионите в ЕС. Тази цел се постига чрез предоставяне на подкрепа за:

- развитието и структурното приспособяване на изоставашите региони;
- преобразуване на регионите със западаща промишленост.

ЕФРР има две основни цели за периода 2014 — 2020 г., а именно:

- инвестиции в растеж и работни места, насочени към укрепване на пазара на труда и на регионалните икономики;
- европейско териториално сътрудничество, насочено към укрепване на трансграничното, международното и междурегионалното сътрудничество в рамките на Съюза.

Предоставените за първата цел средства ще бъдат разпределени в полза на три различни категории региони:

- по-силно развитите региони с БВП на глава от населението от над 90 % спрямо средната стойност за Съюза;
- регионите в преход с БВП на глава от населението между 75 % и 90 % спрямо средната стойност за Съюза;
- най-слабо развитите региони с БВП на глава от населението от под 75 % спрямо средната стойност за Съюза.

Чрез ЕФРР се подкрепя също така устойчивото градско развитие. Най-малко 5 % от средствата по ЕФРР за всяка от държавите членки трябва да бъдат предназначени за интегрирани действия за устойчиво градско развитие с цел справяне с икономическите, демографските и социалните предизвикателства и предизвикателствата в областта на околната среда и климата, които засягат градските райони.

Подробностите във връзка с предоставянето и използването на средствата на ЕФРР са определени в споразуменията за партньорство, които са стратегически документи, изготвени от всяка държава членка с участието на регионални и социални партньори.

ТЕМАТИЧНА КОНЦЕНТРАЦИЯ

Като се има предвид, че ЕФРР допринася за изпълнението на стратегията „Европа 2020“ за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж, той трябва да поставя акцент върху определените в стратегията приоритети. Основните приоритетни оси са:

- а. научните изследвания и иновациите;
- б. информационните и комуникационните технологии;
- в. малките и средните предприятия (МСП);
- г. насърчаването на нисковъглеродната икономика.

В зависимост от категорията на региона, който получава подкрепа, степента на концентрация върху посочените приоритети варира. Най-развитите региони трябва да разпределят най-малко 80 % от средствата, които са получили по линия на ЕФРР, за поне два от тези приоритети и най-малко 20 % — за насърчаването на нисковъглеродната икономика. Регионите в преход трябва да разпределят най-малко 60 % от средствата, които са получили по линия на ЕФРР, за поне два от тези приоритети и най-малко 15 % — за насърчаването на нисковъглеродната икономика. По-слабо развитите региони трябва да разпределят най-малко 50 %

от средствата, които са получили по линия на ЕФРР, за поне два от тези приоритети и най-малко 12 % — за насърчаването на нисковъглеродната икономика.

БЮДЖЕТ И ФИНАНСОВИ ПРАВИЛА

През програмния период 2014—2020 г. ЕС ще изразходва над 350 милиарда евро за политиката на сближаване. Това съответства на 32,5 % от общия бюджет на ЕС. На ЕФРР са предоставени близо 199 милиарда евро. Това включва 10,2 милиарда евро за Европейско териториално сътрудничество и 1,5 милиарда евро специални средства за най-отдалечените и слабо населените региони.

Равнището на съфинансиране, което се изисква за финансирани от ЕФРР проекти, е съобразено с развитието на съответните региони. В най-слабо развитите региони (и най-отдалечените региони) ЕФРР може да финансира до 85 % от стойността на даден проект. В регионите в преход финансирането може да достигне до 60 % от стойността на даден проект, а в най-силно развитите региони — до 50 %.

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА ПОЛИТИКАТА НА СБЛИЖАВАНЕ НА ЕС ЗА ПЕРИОДА СЛЕД 2020 Г.

През май 2018 г. Европейската комисия внесе предложения за нормативна уредба относно политиката на сближаване на ЕС за периода след 2020 г. Те включват:

- регламент относно ЕФРР и относно Кохезионния фонд;
- регламент относно специалните разпоредби за цел „Европейско териториално сътрудничество“ (Interreg).

Предложенията подкрепят двете текущи цели на ЕФРР: „Инвестиции за растеж и работни места“ и „Европейско териториално сътрудничество“.

Те поддържат също така тематичната концентрация за двата основни приоритета: подпомагане за иновациите, цифровата икономика и МСП, предоставяно чрез стратегия за интелигентно специализиране (цел на политиката 1); екологична, нисковъглеродна и кръгова икономика (цел на политиката 2). Европейската комисия предложи също така списък с дейности, които да не бъдат подкрепяни от ЕФРР, включително пряка помощ за големи предприятия, летищна инфраструктура (с изключение на най-отдалечените региони) и някои операции по управлението на отпадъци (например депа).

През юли 2020 г. Европейският съвет постигна съгласие относно дългосрочния бюджет за периода 2021—2027 г. Съгласно неговата позиция през програмния период 2021—2027 г. около 200,36 милиарда евро ще бъдат разпределени за ЕФРР (включително 7,93 милиарда евро за Европейско териториално сътрудничество и специални средства в размер на 1,93 милиарда евро за най-отдалечените региони).

Разпоредбите подлежат на обикновената законодателна процедура, съгласно която Европейският парламент има еднакви правомощия със Съвета на

Европейския съюз. Това означава, че до края на 2020 г. тези две институции ще трябва да постигнат консенсус относно бъдещите правила за ЕФРР.

През март 2019 г. Европейският парламент прие своята позиция на първо четене относно предложенията на Европейската комисия.

РОЛЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

Европейският парламент има еднакви правомощия със Съвета на Европейския съюз при изготвянето на нови разпоредби относно европейските структурни и инвестиционни фондове. Регламентът за ЕФРР за периода 2014—2020 г. беше предмет на обикновената законодателна процедура, съгласно която Европейският парламент има пълни права да предлага изменения. По време на преговорите относно политиката на сближаване на Европейския съюз за периода 2014—2020 г. Европейският парламент успя да увеличи степента на гъвкавост при прилагането на правилата относно тематичната концентрация и инвестиционните приоритети. Освен това той увеличи подкрепата, която се осигурява по линия на ЕФРР за градовете и интегрираните политики за развитие на градската среда.

Marek Kołodziejcki
08/2020

